

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
(Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

Πληροφορίες: Σωμαράκης Γ.

Τηλ.: 6974634559

Email: prd.crete@gmail.com

Ηράκλειο 31-10-2023

Α.Π.: ΕΞ 01

ΠΡΟΣ:

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

**Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής
Πολιτικής**

**Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού
Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας**

**Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών
κα. Μασίκα Κωνσταντίνα-Αμαλία**

ΚΟΙΝ.:

1. Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής, κ. Κωνσταντίνο Δημόπουλο
2. Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας, κα. Αγγελική Ψάιλα
3. ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Ανάδοχος της Μελέτης
4. Περιφέρεια Κρήτης
5. ΠΕΔ Κρήτης
6. ΤΕΕ/ΤΔΚ

ΘΕΜΑ: Τοποθέτηση του Περιφερειακού Τμήματος Κρήτης του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΕΜΠΧΠΑ) στο πλαίσιο της Δημόσιας διαβούλευσης για την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη 9β: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ρεθύμνου (μέρους).

Στο πλαίσιο της Δημόσιας διαβούλευσης για την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη 9β: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ρεθύμνου (μέρους), σας αποστέλλουμε την τοποθέτηση της Διοικούσας Επιτροπής του Περιφερειακού Τμήματος Κρήτης του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΕΜΠΧΠΑ).

Με εκτίμηση,

Εκ μέρους της Δ.Ε.

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Σωμαράκης

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (ΕΠΜ) 9Β: ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000 ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΡΕΘΥΜΝΟΥ (ΜΕΡΟΥΣ)» ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΡΟΕΔΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000»

Η εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για τις περιοχές προστασίας προβλέπονταν από την αρχική έκδοση του Ν. 1650/1986 (άρθ. 21, παρ. 1) και πλέον βρίσκεται εφαρμογή με τον Ν. 4685/20 (άρθ. 47, παρ. 2) για την τεκμηρίωση της σημασίας του προστατευτέου αντικειμένου και τη σκοπιμότητα των προτεινόμενων μέτρων προστασίας. Ωστόσο, η εφαρμογή της σχετικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας έχει καθυστερήσει αρκετά χρόνια με σημαντικές επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους. Εξαιρέση δεν αποτελούν οι φυσικοί πόροι της Κρήτης που περιλαμβάνουν πλούσια και ταυτόχρονα ευαίσθητα οικοσυστήματα, τα οποία αφενός χαρακτηρίζονται από μεγάλη βιοποικιλότητα λόγω των πολλών και διαφορετικών γεωμορφολογικών και κλιματολογικών συνθηκών (54 περιοχές Natura 2000 εντοπίζονται στην περιοχή από την αναθεώρηση του εθνικού καταλόγου, βλ. ΦΕΚ 4432/Β/2017), αφετέρου συχνά είναι εύθραυστα και ασταθή λόγω του κατακερματισμένου χαρακτήρα τους και των εξωτερικών πιέσεων που δέχονται. Έντονες πιέσεις υποβάθμισης δέχονται κυρίως λόγω (i) της ανεπαρκούς διαχείρισης και της υπερεκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, (ii) της αλόγιστης χρήσης χημικών ουσιών στον πρωτογενή τομέα, (iii) των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, (iv) της άσκησης παράνομων δραστηριοτήτων (παράνομη αλιεία, κυνήγι, κλπ.), (v) της συνεχούς, πολλές φορές άναρχης, αστικής εξάπλωσης και (vi) της έλλειψης ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού, κυρίως σε τοπικό επίπεδο με κανονιστικούς όρους χρήσης του χώρου.

Με βάση όλα τα παραπάνω, η εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και Σχεδίου Δράσης για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης (Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και μέρους Ρεθύμνου), αποτελεί, έστω και καθυστερημένα, ένα θετικό βήμα για την αιφορική διαχείριση των φυσικού πλούτου της περιοχής. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου «Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 - ΕΠΜ 9β: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ρεθύμνου (μέρους)» το Περιφερειακό Τμήμα Κρήτης του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΕΜΠΧΠΑ), δεδομένου ότι το αντικείμενο του έργου αφορά την περιοχή αρμοδιότητας και την ειδικότητα των μελών του, θέτει τα ακόλουθα σχόλια και παρατηρήσεις τόσο στον Ανάδοχο του έργου, όσο και στην Αναθέτουσα Αρχή και Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Γενικά σχόλια/παρατηρήσεις

Λαμβάνοντας υπόψη το προβλεπόμενο περιεχόμενο των ΕΠΜ σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020 (άρθ. 47, παρ. 2), στα τεύχη της υπό διαβούλευση ΕΠΜ παρατηρούνται κάποιες ελλείψεις. Συγκεκριμένα, δεν περιλαμβάνεται η εξέταση εναλλακτικών λύσεων και της μηδενικής λύσης, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση με διακριτούς όρους της μηδενικής λύσης

τόσο με την προτεινόμενη λύση όσο και με πιθανές εναλλακτικές προτάσεις διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Ακόμα, παρατηρείται ότι δεν εξετάζονται οι «επιπτώσεις που θα έχουν στο περιβάλλον και ειδικότερα στο προστατευτέο αντικείμενο οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων» που προτείνονται και φαίνεται να απουσιάζει η εξέταση της πιθανής θεσμοθέτησης οικολογικών διαδρόμων, που θα εξυπηρετούσαν τη διασύνδεση των περιοχών προστασίας και πιθανώς να ωφελούσαν περαιτέρω το προστατευτέο αντικείμενο θέτοντας όρους και περιορισμούς σε ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Συνεπώς, ερωτήματα δημιουργούνται ως προς το αν όντως εξετάστηκαν εναλλακτικές λύσεις. Αντίστοιχα πρέπει να τονιστεί ότι στην εκπόνηση Περιβαλλοντικών Μελετών για έργα και δραστηριότητες και Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για χωρικά σχέδια και αναπτυξιακά προγράμματα απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία και κατ' επέκταση από τις αρμόδιες αδειοδοτούσες αρχές (Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και ΥΠΕΝ) η εξέταση εναλλακτικών λύσεων.

Σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, αν και οι φορείς και οι πολίτες είχαν τελικά 51 ημέρες στη διάθεση τους (αρχικά η διαβούλευση ήταν μέχρι 11/10/2023) για σχολιασμό της συγκεκριμένης ΕΠΜ στον διαδικτυακό τόπο του ΥΠΕΝ, ο μονοψήφιος αριθμός των σχολίων μερικές ώρες πριν το κλείσιμο της διαβούλευσης δημιουργεί ερωτήματα και προβληματισμό ως προς την αποτελεσματικότητα της ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την μελέτη και τη αντίστοιχη διαβούλευση. Επίσης, εντύπωση προκαλεί ότι διοργανώνεται ημερίδα, σχετικά με τη διαβούλευση για την ενημέρωση και την καταγραφή των απόψεων και σχολίων επί των σχετικών προτάσεων της μελέτης, μόνο δια ζώσης και συμπίπτει με την προθεσμία ολοκλήρωσης της διαδικτυακής διαβούλευσης (31/10/2023), περιορίζοντας σημαντικά τη δυνατότητα παρέμβασης των ενδιαφερόμενων. Συνεπώς, η παράταση της διαβούλευσης είναι επιτακτική ώστε οι φορείς αλλά και το ευρύ κοινό που παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό ανενημέρωτοι για εύλογο χρονικό διάστημα να μπορέσουν να εξετάσουν την ΕΠΜ και να θέσουν τις απόψεις τους. Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί ότι αν και χρησιμοποιήθηκαν διαδικτυακά Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών για την παρουσίαση χωρικής πληροφορίας δεν υπήρχε η δυνατότητα χωρικά εντοπισμένου σχολιασμού από τους χρήστες στους χάρτες.

Ειδικά σχόλια/παρατηρήσεις

Παρατήρηση 1

Με το ΦΕΚ 752/Δ/26-09-2023 θεσμοθετήθηκε η αρ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/95794/1919 ΚΥΑ 'Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής προστασίας της βιοποικιλότητας της Ελαφονήσου και έγκριση Σχεδίου Δράσης'. Με το ΦΕΚ 753/Δ/26-09-2023 θεσμοθετήθηκε η αρ. ΥΠΕΝ/ΓΔ ΠΠ/95663/1917 'Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής προστασίας της βιοποικιλότητας του Μπάλου – Γραμβούσας και έγκριση Σχεδίου Δράσης', ενώ με το ΦΕΚ 762/Δ/27-09-2023 θεσμοθετήθηκε η αρ. ΥΠΕΝ/ΓΔ ΠΠ/95882/1922 'Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής προστασίας της βιοποικιλότητας της Φαλάσαρνας και έγκριση Σχεδίου Δράσης'. Οι εν λόγω ΚΥΑ δεν περιλαμβάνονται στην υπό διαβούλευση μελέτη, καθώς θεσμοθετήθηκαν

πρόσφατα. Για λόγους πληρότητας της μελέτης και δεδομένου ότι πρόκειται για εξειδικευμένα σχέδια διαχείρισης και προστασίας ευαίσθητων και σημαντικών οικοσυστημάτων της δυτικής Κρήτης κρίνεται ότι πρέπει να συμπεριληφθούν στην μελέτη και να γίνει σύγκριση των προβλέψεων τους με της προβλέψεις της ΕΠΜ.

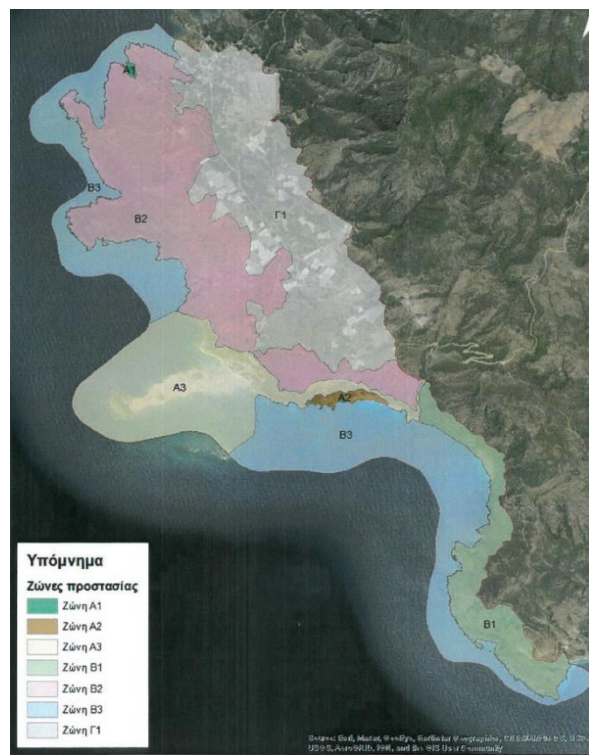
Γενικότερα επισημαίνεται ότι οι παραπάνω ΚΥΑ και η υπο διαβούλευση ΕΠΜ κινούνται στο ίδιο πλαίσιο αποσκοπώντας ουσιαστικά στην αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των σημαντικών τύπων οικοτόπων και πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Ωστόσο παρατηρούνται κάποια ζητήματα τόσο μεταξύ των δυο σχεδίων προστασίας, όσο και της ίδιας της ΕΠΜ, τα οποία θα πρέπει να ελεγχθούν πιο διεξοδικά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

Ελαφονήσι

- Από την ΕΠΜ ορίζεται η Ζώνη Προστασίας της Φύσης - ΖΠΦ-01 η οποία περιλαμβάνει το Ελαφονήσι και σχεδόν το σύνολο του χερσαίου τμήματος του παραλιακού χώρου έμπροσθεν και εκατέρωθεν του Ελαφονησιού. Αντίστοιχα από την παραπάνω ΚΥΑ για την περιοχή κατάληψης της ΖΠΦ-01 ορίζονται διάφορες ζώνες (Α1, Α2, Α3, Β1 και Β2). Συγκρίνοντας τα επιτρεπόμενες χρήσεις κάθε σχεδίου προκύπτει για παράδειγμα ότι στην ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπονται τα αναψυκτήρια, ενώ στην αντίστοιχη ζώνη Α3 της ΚΥΑ επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία έως δύο (2) δημοτικών αναψυκτήριων (μη μόνιμες κατασκευές) και δυο ειδικών χώρων σκίασης, έκτασης 150 τ.μ. εκάστου, και δύο λυόμενες κατασκευές, διαστάσεων μέχρι 40 τ.μ. εκάστη για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και τη φύλαξη μέσω προστασίας. Αντίστοιχες αντιθέσεις εντοπίζονται στις εν λόγω ζώνες και αναφορικά με την κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων που αφορούν την ηλεκτρική ενέργεια.

Απόσπασμα Χάρτη ΕΠΜ

Απόσπασμα Χάρτη ΚΥΑ

- Επιπλέον, τμήμα της ΖΠΦ-01 αντιστοιχεί σε υποτιμήματα των ζωνών Β1 και Β2. Για παράδειγμα στη Ζώνη Β1 επιτρέπεται η βόσκηση, ενώ αντίστοιχα στην ΖΠΦ-01 απαγορεύεται, ενώ στη Ζώνη Β2 επιτρέπεται πλήθος χρήσεων και δραστηριοτήτων (κατοικία, θήρα, βόσκηση, εγκαταστάσεις αγροτουρισμού, υποδομές ενέργειας, κ.ά) τα οποία αντίστοιχα δεν επιτρέπονται βάσει των προβλέψεων της ΖΠΦ-01.
- Τέλος, αναφέρεται ότι για τον θαλάσσιο χώρο από της ΕΠΜ προβλέπονται οι Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05 στις οποίες θα επιτρέπονται μεταξύ άλλων οι χρήσεις (26.3) ΥΔΑΤΟΔΡΟΜΙΑ και (26.11) ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ, ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ, ΜΑΡΙΝΕΣ. Το γεγονός αυτό προκαλεί εντύπωση για τους εξής λόγους: (α) η εγκατάσταση υδατοδρομίου κρίνεται ασύμβατη με τα φυσικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής και τους σκοπούς προστασίας της ΕΠΜ, ενώ (β) έστω ότι επιδιώκεται η εγκατάσταση υδατοδρομίου, αυτό θα πρέπει να συνοδεύεται από εγκαταστάσεις στην χέρσο (λιμενικές υποδομές, δρόμοι, κ.ά), τα οποία ωστόσο απαγορεύονται στην ΖΠΦ-01 με την οποία εφάπτονται οι ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05.

Μπάλος - Γραμβούσα - Φαλάσαρνα

Η σημαντικότερη παρατήρηση που εντοπίζεται είναι ότι στην ΕΠΜ επιλέγεται να επιτρέπεται η υδατοκαλλιέργεια στην ΣΔΟΕ-03 (Θαλάσσιος χώρος), το οποίο αφενός έρχεται σε αντίθεση με τις προβλέψεις των παραπάνω ΚΥΑ (Ζώνη Γ2 Μπάλου - Γραμβούσας και Ζώνες Γ3 και Γ4 Φαλάσαρνας) αφετέρου κρίνεται ότι ο χαρακτήρας της εν λόγω χρήσης δεν συμβαδίζει με τα φυσικά χαρακτηριστικά και τον χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής.

Παρατήρηση 2

Στην υποενότητα 2.3.1.2 Χωροταξική οργάνωση, χρήσεις γης και διαχείριση του χώρου του Κεφ. 2 (Περιγραφή Προστατευτέου Αντικειμένου) διακρίνεται μια μη ενιαία παρουσίαση - αντιμετώπιση των μελετών χωρικού σχεδιασμού που δεν έχουν θεσμοθετηθεί. Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο ΓΠΣ επιλέγεται η παρουσίαση των προτάσεων μόνο του ΓΠΣ Δημοτικής Ενότητας Πελεκάνου για το οποίο έχει εγκριθεί η ΣΜΠΕ, χωρίς να γίνεται παρουσίαση των υπόλοιπων υπό εκπόνηση ΓΠΣ (α) Χανίων - Νέας Κυδωνίας, συμπεριλαμβανομένων των Καποδιστριακών δήμων Θερίσου, Ελευθερίου Βενιζέλου, Σούδας, β) Ακρωτηρίου, γ) Κισσάμου, καθώς επίσης και του ΣΧΟΟΑΠ Φοίνικα (προβλέψεις, σε τι στάδιο είναι, κ.ά). Αντίθετα επιλέγεται η παρουσίαση των προβλέψεων της μη θεσμοθετημένης Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης - Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου Γαύδου. Επιπλέον στην υποενότητα 2.3.1.2 εντοπίζονται ελλείψεις ως προς την παρουσίαση θεσμοθετημένων χωρικών σχεδίου τοπικού επιπέδου και πιο συγκεκριμένα δεν παρουσιάζονται τα εξής:

- Το ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Λαπαίων (ΦΕΚ 69 ΑΑΠ/23-2-2009) εντός του οποίου εμπίπτει τμήμα της περιοχής GR4340010.
- Η ΖΟΕ Γεωργιούπολης, οι προβλέψεις της οποίας υπερισχύουν του ΣΧΟΟΑΠ Γεωργιούπολης (π.δ. 22.3.1990 «Περί καθορισμού ζώνης οικιστικού ελέγχου κ.λπ. στην

περιοχή των Κοινο-τήτων Καλαμίτσι Αμυγδάλι, Μάζης, Γεωριούπολης κ.λπ.» (ΦΕΚ 211Δ)).

- Το ΓΠΣ της πόλης των Χανίων (Υ.Α. 67197/3441 (ΠΕΧΩΔΕ) της 23.5/1.7.92. (Δ' 620) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)
- Το ΓΠΣ της πόλης Κισσάμου (αρ. 76921/3925/11.12.1987 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 196/1988) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)
- Το ΓΠΣ της πόλης Παλαιόχωρας (αρ. 67194/3438/23.5.1992 Απόφαση Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 575/Δ//11.6.1992). όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει).

Τα υπογράφοντα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής:

Παρασύρης Ιωάννης

Ρεμπής Νικόλαος

Στρογγυλός Νικόλαος

Σωμαράκης Γεώργιος

